OSTRAVSKÁ UNIVERZITA
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

DiDAi9!

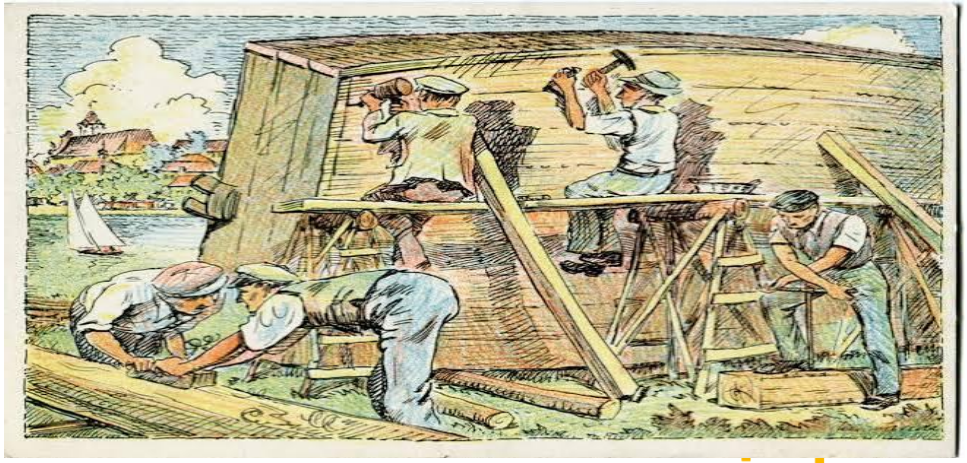
Didakticko-pedagogické aspekty školskej výučby v širšom zmysle v kontexte kurikulárnej reformy od roku 2023

Mgr. Zuzana Smetanová
Učiteľka profesijného rozvoja,
Slovenská republika,

Ak chcete postaviť loď, nenúťte ľudí zbierať drevo a nezadávajte im úlohy a prácu, ale vzbuďte v nich túžbu po ďalekom horizonte.”

(Antoine de Saint-Exupéry)

https://www.starytyn.cz/fotogalerie/malastrana/stavba-lodi-pred-silenych-lodenici/

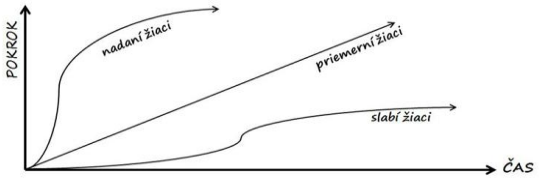
Prečo hovoriť o zmene?

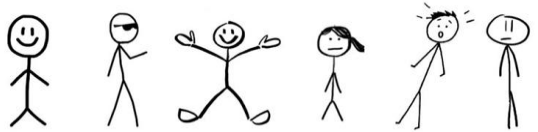

Kurikulárna reforma 2023

Cesta OD

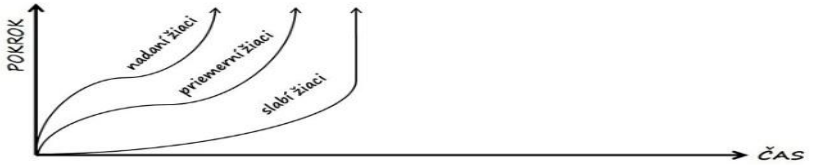
- odovzdávania vedomostí
- memorovania
- obsahovo orientovaného vzdelávania

Cesta K.... aktívny tvorca žiak

- rozvoju kompetencií
- aktívnemu učeniu
- prepojeniu školy so životom
- väčšej autonómii škôl

Od odovzdávania poznatkov k ich aktívnej konštrukcii

TEORETICKÝ RÁMEC

Konštruktivizmus

Žiak si poznanie nekopíruje, ale aktívne si ho vytvára (konštruuje) na základe vlastnej skúsenosti a už existujúcich vedomostí.

- Učiteľ je sprievodca, nie jediný zdroj informácií
- Dôraz na predchádzajúce vedomosti a skúsenosti žiaka
- Chyba je prirodzenou súčasťou učenia sa

Konštrukcionalizmu

Rozvinutie konštruktivizmu (S. Papert): poznanie sa najlepšie utvára vtedy, keď žiak vytvára konkrétny, zdieľateľný artefakt.

- Učenie sa 'tvorbou' - model, projekt, aplikácia, artefakt
- Artefakt dáva učeniu sa zmysel a viditeľný výsledok
- Prepája myslenie s praktickým konaním a naopak

Čo žiak vie urobiť s tým, čo sa naučil?

Žiak má dve uši, často sa v triede deje to, že učivo ide jedným uchom dnu, druhým von. Čo ostane dnu ???? To by nás malo zaujímať. (Štefan Porubský. Projektovanie vyučovania ako kľúč k profesijnému úspechu učiteľa – konferencia Projekt zmien 2024.)

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

DiDAi9!

Didaktické aspekty modernej výučby

Aktívne učenie
↓ Spolupráca
↓ Reflexia
↓ Kompetencie

Efektívna výučba podporuje:

- bádanie a objavovanie
- kritické myslenie
- riešenie problémov
- spoluprácu
- reflexiu učenia

Príklad z praxe

Občianska náuka Namiesto výkladu o komunálnej politike žiaci navrhnú riešenie problému v obci a prezentujú ho zastupiteľstvu.

Problematizácia učiva

Matematika

učivo: meranie (veličín, jednotky objemu, praktické meranie...)

✗ „Ako meriame objem?“

✓ **„Koľko vody spotrebuje naša trieda?“**

Dejepis

učivo: staroveké civilizácie (Egypt, Níl, poľnohospodárstvo...)

✗ „Kto boli Egypťania?“

✓ **„Ako by sme (pre)žili v starovekom Egypte**

Problémová otázka v rámci projektu:

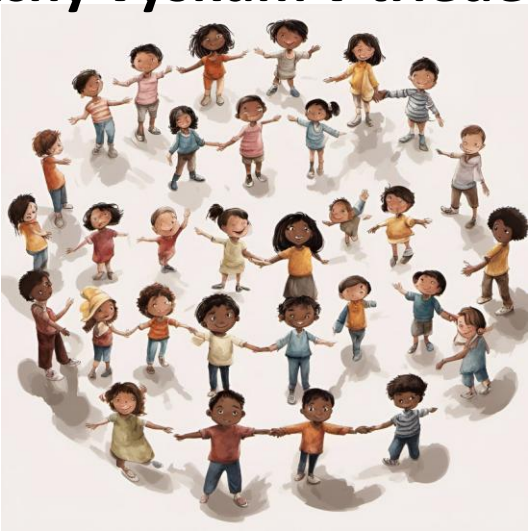
- **„Ako môžeme navrhnúť riešenie, ktoré pomôže našej škole šetriť vodu?“**
- **„Ako by sa zmenil život v starovekom Egypte, keby mali k dispozícii dnešné digitálne technológie?“**

- Problematizácia učiva je napr. vysvetľujúca a aplikačná
- Problematizácia je vyjadrená v problémovej / kľúčovej otázke, na ktorú sa orientuje učenie (sa)

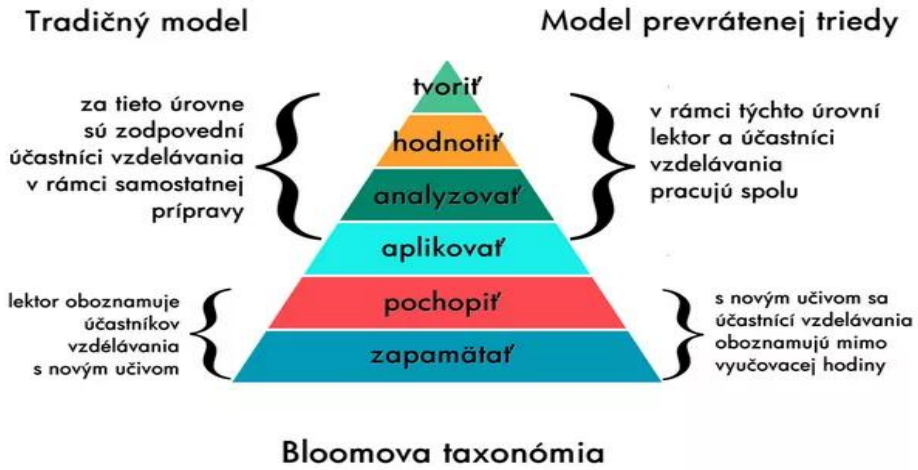
OSTRAVSKÁ UNIVERZITA
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

DiDAi9!

Akčný výskum v triede

Trieda ako laboratórium učenia
Spolupráca s kolegami priamo v praxi

Bloomova taxonómia

Učenie sa od žiakov

digitálne technológie, hybridné modely vzdelávania, online komunity a adaptívne vzdelávacie nástroje.

obrázok:(https://epale.ec.europa.eu/), pixabay

Pedagogické aspekty výučby

Pozitívna klíma =

vyššia motivácia + lepšie výsledky učenia

Význam vzťahov a klímy školy

- Učenie je efektívnejšie, keď žiak:
  sa cíti bezpečne
- môže robiť chyby
- dostáva konštruktívnu spätnú väzbu
- zažíva úspech

Úloha učiteľa

- facilitátor učenia
- mentor
- partner
- tvorca podporného prostredia

Škola ako profesijná učiaca sa komunita

- UČITEĽ /-ľka,
- ASISTENT/-tka
- PODPORNÝ TÍM

Škola ako profesijná učiaca sa komuinta

ŽIAK

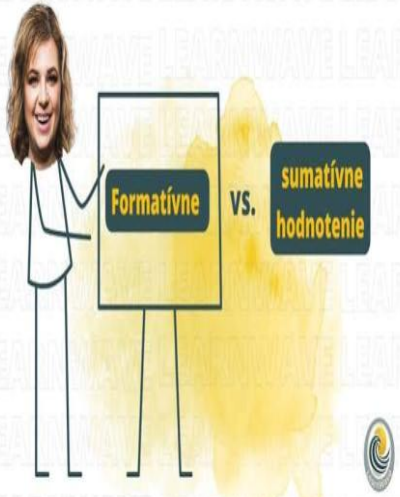
Škola ako profesijná učiaca sa komunita

RODIČ

OSTRAVSKÁ UNIVERZ
PEDAGOGICKÁ FAKUL

Formatívne hodnotenie

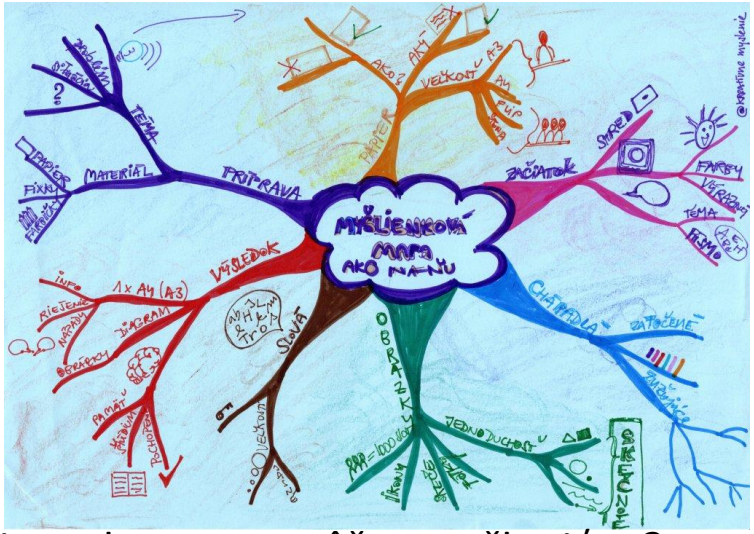

Inkluzívna trieda a kompetenčne orientované vyučovanie

Kľúčové myšlienky

- ✓ kompetencie sú rovnako dôležité ako vedomosti
- ✓ bezpečná klíma podporuje učenie
- ✓ učiteľ je sprievodcom každodennej práce učiteľov
- ✓ zmena vyžaduje čas, podporu a spoluprácu
- **Akú jednu zmenu môžeme začať realizovať už zajtra vo vlastnej triede?**

„Do triedy nastupuje nový spolužiak z inej krajiny. Ako mu pomôžete začleniť sa?„

Výstupy: spolupráca,

- komunikácia,
- empatia,
- občianske kompetencie.

Inkluzívne vzdelávanie

Tradičný prístup	Inkluzívny prístup
Rovnaké úlohy	Diferenciácia
Výkon	Pokrok
Jednotný prístup	Individuálna podpora

OSTRAVSKÁ UNIVERZITA
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

DiDAi9!

4D MODEL KULTÚRY SPOLUPRÁCE

Štyri dimenzie, ktoré spoločne vytvárajú prostredie, v ktorom ľudia dokážu spolu lepšie myslieť, tvoriť a dosahovať výsledky.

DÔVERA
Základ spolupráce

- Otvorenosť a transparentnosť
- Rešpekt a bezpečné prostredie
- Spoľahlivosť v slovách aj činoch
- Ochota zdieľať aj chyby

„Dôvera dáva ľuďom odvahu spolu tvoriť.“

DIALÓG
Priestor pre lepšie nápady

- Aktívne počúvanie
- Otvorená a vecná komunikácia
- Rôznorodosť názorov ako hodnota
- Hľadanie spoločného porozumenia

„V dialógu vzniká porozumenie, ktoré spája.“

DOSAHOVANIE SPOLU
Od nápadov k výsledkom

- Spoločné ciele a zmysel
- Zodpovednosť a angažovanosť
- Vzájomná podpora
- Oslavovanie úspechov

„Spolu dokážeme viac ako jednotlivo.“

DIVERZITA
Sila v rozdielnosti

- Rôzne skúsenosti, pohľady a talenty
- Inklúzia a rovnaké príležitosti
- Rešpekt k individuálnosti
- Spájanie rozdielov pre lepšie riešenia

„Rozdielnosť nás obohacuje a robí silnejšími.“

ŠTYRI DIMENZIE. JEDEN SILNEJŠÍ TÍM.

Dôvera • Dialóg • Diverzita • Dosahovanie spolu = Udržateľný úspech

„Najväčšou výzvou reformy nie je zmena dokumentov, ale zmena každodennej pedagogickej praxe a spolupráce všetkých aktérov vzdelávania.“

Bezpečné prostredie je priestor,

ktorý poznám, dôverujem mu a viem, čo sa odo mňa očakáva.

Som jeho súčasťou a tvorím ho.

https://vzdelavanie21.sk/kroky-k-zmenam-v-nasej-skole-

Zdroje

BARNOVÁ, S. a kol. Školská pedagogika. Dubnica nad Váhom: DTI, 2018.
PETLÁK, E. Všeobecná didaktika. Bratislava: IRIS, 2020.
PORUBSKÝ, Š. Didaktické aspekty kurikulárnej reformy [online].Dostupné na: https://ucime.vzdelavanie21.sk/didakticke-aspekty-kurikularnej-reformy/
PORUBSKÝ, Š. Koncepčné zmeny v štátnom vzdelávacom programe [online].Dostupné na https://vzdelavanie21.sk/wpcontent/uploads/2025/03/ NIVAM_Koncepcne_zmeny_SVP pdf.
PRŮCHA, J. Moderní pedagogika. Praha: Portál, 2017.
ZELINA, M. Teórie výchovy alebo hľadanie dobra. Bratislava: IRIS, 2016.MŠVVaM SR. Kurikulárna reforma [online].https://www.minedu.sk/kurikularna-reforma/MŠVVaM SR. Štátny vzdelávací program pre základné vzdelávanie [online].https://www.minedu.sk/statny-vzdelavaci-program-pre-zakladne-vzdelavanie-2023/
Metodický portál Učíme.https://ucime.vzdelavanie21.sk
ONUŠKOVÁ, M. (2024). Triedny učiteľ ako manažér sociálnych vzťahov v triede.
ONUŠKOVÁ, M.; BAČOVÁ, D. Práca s písomnými prameňmi v základnej a strednej škole. Dostupné na: https://archiv.mpc-edu.sk
OSTRADICKÝ, P. (PdF UK Bratislava).Projektovanie kurikula a paradigmy výučby. Dostupné na:https://www.fedu.uniba.sk/sucasti/katedry/katedra-pedagogiky-a-socialnej-pedagogiky/zamestnanci-a-doktorandi/peter-ostradicky/